

Vergaderjaar 2022–2023

29 023

Voorzienings- en leveringszekerheid energie

36 200

Nota over de toestand van 's Rijks Financiën

Y¹

BRIEF VAN DE MINISTER VOOR KLIMAAT EN ENERGIE

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 april 2023

De hoge energieprijzen hebben de afgelopen tijd grote onzekerheden met zich meegebracht voor consumenten. Met name bij consumenten die een energiecontract met variabele tarieven hadden, ontbrak zekerheid ten aanzien van hun energierekening gezien de tariefswijzigingen waarmee zij te maken kregen.

Op 22 november 2022 is tijdens de Algemene Financiële Beschouwingen de motie (36 200, AB) van het lid Crone c.s. over langetermijncontracten aangenomen. In deze motie wordt de regering verzocht er alles aan te doen, samen met de toezichthouder Autoriteit Consument en Markt (hierna: ACM) en in overleg met de energieleveranciers, dat er langetermijncontracten kunnen worden aangeboden – en uw Kamer uiterlijk in het eerste kwartaal 2023 over de voortgang te informeren. Met deze brief geef ik uitvoering aan deze motie.

Situatie aanbod vaste energiecontracten

Het afgelopen jaar werden er geen energiecontracten met vaste tarieven aangeboden door energieleveranciers, waardoor er voor consumenten geen mogelijkheid was om te kiezen tussen een energiecontract met variabele tarieven of een energiecontract met vaste tarieven dat meer zekerheid biedt. In mijn brief aan de Tweede Kamer van 21 november 2022 over vaste energiecontracten in de consumentenmarkt² heb ik mijn zorgen geuit over deze situatie en de Tweede Kamer geïnformeerd over de situatie op de energiemarkt ten aanzien van vaste energiecontracten voor consumenten, de oorzaken van het ontbreken van vaste energiecontracten en de voorgenomen stappen om energieleveranciers te stimuleren dan wel te verplichten tot het aanbieden van vaste energiecontracten aan consumenten.

¹ De letter Y heeft alleen betrekking op 29 023.

² Tweede Kamer, vergaderjaar 2022–2023, 29 023, nr. 359.

Inmiddels is zichtbaar dat de energieprijzen stabiliseren en dat er meer rust is op de energiemarkt. Sinds 1 februari 2023 publiceert de ACM maandelijks een Monitor Consumentenmarkt Energie.³ Hierin zijn de prijsontwikkelingen en verschillen in het aanbod aan energiecontracten inzichtelijk gemaakt. Uit de Monitor Consumentenmarkt Energie wordt duidelijk dat er weer energiecontracten met vaste tarieven voor langere termijn (1 jaar) worden aangeboden, met ook tarieven onder het prijsplafond. Consumenten hebben dus weer de mogelijkheid om te kiezen.

Te nemen stappen

In mijn Kamerbrief van 21 november 2022 heb ik aangegeven dat ik wil borgen dat iedereen weer een bewuste keuze kan maken tussen een energiecontract met een variabele prijs en een energiecontract met een vast tarief voor bepaalde tijd (12 maanden), dat meer zekerheid biedt. Om dat doel te bereiken, heb ik twee middelen genoemd: op korte termijn zal de aanpassing van de Richtsnoeren Redelijke opzegvergoedingen hieraan bijdragen en daarnaast wil ik via de wet regelen dat er meer vaste energiecontracten aangeboden gaan worden door energieleveranciers.

1. *Aanpassing Richtsnoeren Redelijke Opzegvergoedingen*

Op 17 januari 2023 heeft de ACM de Beleidsregel Redelijke opzegvergoedingen vergunninghouders 2023 (hierna: Beleidsregel) gepubliceerd. Na inwerkingtreding daarvan zullen de opzegvergoedingen beter gaan aansluiten bij het reële verlies van de energieleverancier in geval van vroegtijdige overstap van de consument. In de praktijk komt het neer op een hogere opzegvergoeding voor consumenten die vroegtijdig hun energiecontract beëindigen wanneer de energieprijzen dalen. Dit levert een prikkel op voor consumenten om hun energiecontract uit te dienen, wat uiteindelijk meer stabiliteit en zekerheid zal bieden. Energieleveranciers lopen dan niet het risico dat zij blijven zitten met duur ingekochte energie waarover was afgesproken dat de consument dit zou afnemen. Energieleveranciers hebben aangegeven meer vaste energiecontracten aan te kunnen bieden wanneer de nieuwe regels rondom opzegvergoedingen zijn aangepast. De op 17 januari jl. door ACM gepubliceerde Beleidsregel is nog niet in werking getreden en de streefdatum van inwerkingtreding (1 april 2023) is daarmee niet gehaald. Het is van belang dat de onderlinge informatie-uitwisseling tussen de energieleveranciers waartussen de consument overstapt, goed geregeld is vóórdat de nieuwe regels over opzegvergoedingen in werking treden. Hiervoor is een aanpassing van de Informatiecode Elektriciteit en Gas benodigd, zodat geregeld wordt dat consumenten de hoogte van de opzegvergoeding altijd kunnen meenemen in hun beslissing om vroegtijdig over te stappen naar een nieuwe energieleverancier.⁴ Zeker nu de opzegvergoeding hoger kan uitpakken dan onder de huidige regels, moet dit goed geborgd worden. De voorbereidingen in het kader van de aanpassing van de Informatiecode Elektriciteit en Gas door de energieleveranciers kosten meer tijd dan verwacht. Wanneer deze voorbereidingen zijn afgerond, stelt de ACM de aangepaste versie van de Informatiecode Elektriciteit en Gas vast. De nieuwe regels over opzegvergoedingen treden in werking op 1 juni 2023, zodat de energieleveranciers de voorbereidingen in het kader van de aanpassing van de Informatiecode Elektriciteit

³ Monitor Consumentenmarkt Energie | Tableau Public

⁴ Na het aangaan van een overeenkomst bij een nieuwe energieleverancier krijgt de consument automatisch bericht over de voorlopige hoogte van de opzegvergoeding. De consument kan de nieuwe overeenkomst dan nog annuleren. Ook wanneer de consument geen nieuwe overeenkomst aangaat bij een energieleverancier kan hij een indicatie van de hoogte van de opzegvergoeding opvragen.

en Gas zorgvuldig kunnen afronden en voldoende tijd hebben om hun bedrijfsvoering voor de inwerkingtreding te kunnen aanpassen.⁵

2. *Aanpassing van de wet*

Om voor de toekomst voor consumenten te borgen dat er vaste energiecontracten worden aangeboden, wil ik in de Energiewet de verplichting opnemen dat energieleveranciers een vast contract moeten aanbieden. Dit heb ik eerder aangekondigd in mijn brief aan de Tweede Kamer over vaste energiecontracten in de consumentenmarkt van 21 november 2022. Hierin heb ik twee mogelijkheden genoemd om invulling te geven aan een dergelijke verplichting: via een generieke bepaling of via het modelcontract waarbij de ACM de bevoegdheid heeft om het modelcontract vast te stellen.

Ik wil wettelijk verankeren dat energieleveranciers, naast het bekende modelcontract met variabele tarieven voor onbepaalde tijd, een modelcontract moeten aanbieden met vaste tarieven voor bepaalde tijd (12 maanden). Energieleveranciers zijn vrij om naast deze typen contracten andere contractvormen aan te bieden. Door te verplichten dat energieleveranciers een modelcontract met variabele tarieven voor onbepaalde tijd en een modelcontract met vaste tarieven voor bepaalde tijd moeten aanbieden, wordt er een bodem in de markt gecreëerd van energiecontracten. Door de gekozen contractvorm, het modelcontract, is deze bodem van energiecontracten optimaal transparant en vergelijkbaar voor consumenten. De contractvoorwaarden worden immers door de ACM vastgesteld en zijn bij elke energieleverancier hetzelfde. Ik vind het belangrijk om te benadrukken dat energiecontracten met vaste tarieven voor bepaalde tijd niet per se voordeligere tarieven hebben, zeker niet in een markt met stijgende prijzen. Wel zorgt de verplichting ervoor dat consumenten de keuze hebben om voor een energiecontract te kiezen dat meer zekerheid biedt.

Ondanks het feit dat er weer energiecontracten met vaste tarieven voor langere termijn worden aangeboden, blijft het belangrijk dat de Beleidsregel zo snel mogelijk in werking treedt. Consumenten moeten de keuze behouden om te kiezen voor een energiecontract met vaste tarieven voor langere termijn. De afgelopen periode, waarin er langere tijd geen aanbod was van vaste energiecontracten, illustreert de noodzaak voor een stevige wettelijke basis voor het bieden van meer zekerheid voor consumenten.

Minister voor Klimaat en Energie,
R.A.A. Jetten

⁵ Pas na 1 juni wordt opzeggen vast energiecontract duurder | RTL Nieuws.